

ÜHISKONNAUURINGUD

Ülevaade Eesti avaliku sektori asutuste
ja mõttekodade uuringutest

2018: 10

ISSN 2382-7483

<http://goo.gl/Bjel1B>

ARENGUSEIRE KESKUS

[Arennguseire Keskus \(2018\). Riigivalitsemise ja e-riigi stsenaariumid.](#)

Arennguseire Keskuse Eesti riigivalitsemise ja e-riigi stsenaariumite projekti eesmärk on luua avaliku sektori valitsemise alternatiivsed tulevikustsenaariumid aastani 2030, arvestades tehnoloogiliste arengute ja institutsionaalsete muutujate (avaliku valitsemise põhimõtted ja korraldus) võimalikke koosmõjusid. Poliitikakujundajate jaoks tuuakse välja peamised valikud, mis suurendavad erinevate stsenaariumide realiseerumise tõenäosust. Kõigepealt antakse ülevaade kirjandusest, millele järgneb lühike ülevaade riigivalitsemisest ja e-riigist Eestis. Seejärel kirjeldab raporti kõige pikem osa riigivalitsemise ja e-riigi stsenaariume aastani 2030. Viimane osa arutleb peamiste otsustuskohtade üle viie stsenaariumi valguses.

[Arennguseire Keskus \(2018\). Tööturg 2035 : tööturu tulevikusuunad ja -stsenaariumid.](#)

Aruanne vaatleb Eesti tööturu peamisi väljakutseid ja arenguperspektiive globaalsete ja tärkavate trendide taustal. Aruande eesmärk on pakkuda erinevaid stsenaariume, milliseks võib kujuneda Eesti tööturg aastani 2035 meid peamiselt mõjutavate tegurite koosmõjul ning millised on olulisemad arengutrajektoridest väljajoonistuvad otsustuskohad juba täna. Tulevikuprognosid pakuvad küll erinevaid suurusjärke, kuid üks on kindel – lihtsamate tööde kadumine on paljudes valdkondades vaid aja küsimus. Samal ajal muutuvad olemasolevad töökohad keerukamaks ning tekib juurde uut tüüpi töid, mille olemust võime hetkel vaid aimata.

EESTI PANK

[Cuestas, Juan Carlos \(2018\). Changes in sovereign debt dynamics in Central and Eastern Europe. \(Working Paper Series; 6/2018\).](#)

Ülevaates analüüsitakse mõnede Kesk- ja Ida-Euroopa (KIE) riikide võlgade jätkusuutlikkust ja nende riikide valitsemissektori võlakoormuse muutumist. Samuti heidetakse analüüsis valgust riigirahanduse praegusele olukorrale neis riikides. See on oluline, kuna osa vaadeldavatest riikidest ei ole veel täitnud Maastrichti kriteeriumeid, ent mõned on juba euroala liikmed. Nende riikide võlakoormuse taseme, muutuste ja dünaamika jätkusuutlikkuse hindamine on ülimalt tähtis selleks, et euroala hästi toimiks. Analüüsi eesmärk on jälgida, kuidas on varasem võlakoormus

koos intressidega mõjutanud praegust eelarvepuudujääki ja kuidas on nende kahe näitaja suhe aja jooksul muutunud.

[Reigl, Nicolas ; Uusküla, Lenno \(2018\). Alternative frameworks for measuring credit gaps and setting countercyclical capital buffers. \(Working Paper Series; 7/2018\).](#)

Uuringus hinnatakse eri viise, kuidas leida ülemäärase laenukasvu perioode, mil vastutsüklilise kapitalipuhvri määr peaks nullist erinema. Artiklis soovitatakse krediidiühel nelja lisanäidikut: võla-SKP suhte muutus kahe aasta jooksul, võla kasv kaheaastase perioodi jooksul võrreldes kaheksa eelneva aasta nominaalse SKP keskmise kasvuga, võla kasv võrreldes 5% rusikareegluga kahe aasta jooksul ning võla kasv suhtena nominaalse SKP trendi kasvu kahe aasta jooksul. Vastutsüklilise kapitalipuhvri määra saab nende näitajate puhul endiselt arvutada Baseli raamistiku reeglite alusel.

[Urke, Katri ; Soosaar, Orsolya ; Oja, Kaspar \(2018\). Eesti tööturu ülevaade. 2/2018.](#)

Eesti Panga ekspertide koostatud ülevaade käsitleb Eesti tööjõupakkumise ja -nõudluse ning tööjõu hinna arengut. Peamised teemad: Eesti tööturg 2018. aasta esimesel poolel, tööjõu hind ja tootlikkus ning tööjõunõudlus ja -pakkumine. Selles ülevaates on Eesti arengut võrreldud teiste Euroopa riikidega. Rahvusvahelise võrdluse puhul on graafikuid kahte liiki: pikema vaate korral on riigid grupeeritud piirkonna järgi ja võetud on kaalumata keskmine; erandiks on EL 15, mille puhul arvestatakse kaalutud keskmist, nii nagu seda avaldab Eurostat.

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

[Grauberg, Ene ; Mikser, Rain ; Elken, Mari ; Soolep, Jüri ; Eerik, Meelis ; Vaino, Maarja \(2018\). Eesti jätkusuutlik areng: kutsehariduse ja kõrghariduse stsenaariumid aastateks 2020–2035 : analüütiline dokument.](#)

Töö põhieesmärgiks on analüüsida Eesti kõrg-, kutse- ja täiskasvanuhariduse võimalikke arengustsenaariume aastateks 2020–2035 Eesti jätkusuutliku arengu aspektist. Lähtuvalt sellest on töö jaotatud kolmeks. Esimese osa eesmärk on luua kontseptuaalne alus Eesti kõrg-, kutse- ja täiskasvanuhariduse arengu õigustamiseks tänapäeva globaliseerivas ja paradigmaatiliselt muutuv maailmas. Teise osa põhieesmärk on mõista Eesti kõrg-, kutse- ja täiskasvanuhariduse eesmärke ja ülesandeid, organisatsiooni ja finantseerimist nii sotsiaalsest transformatsioonist kui ka Euroopa Liidu haridusparadigmast, Lissaboni leppes lähtuvalt. Kolmanda osa eesmärk on esitada kolm visiooni Eesti kõrg-, kutse- ja täiskasvanuhariduse võimalike arengustsenaariumide kohta, arvestades ELi ja globaalset konteksti, et senisest enam toetada ja kiirendada üleminekut teadmispõhisele majandusele ning kaitsta ja arendada seejuures Eesti rahvuskultuuri ja eesti keele jätkusuutlikku arengut.

[Kreegipuu, Tiiu ; Jaggo, Ingrid \(2018\). Õpingutega jätkamine pärast üldkeskharidust.](#)

Käesolevas analüüsis on vaatluse all aastatel 2006–2017 keskhariduse omandanud noorte jätkamine Eesti haridussüsteemis. Analüüsi keskmeks on üldkeskhariduse järel kõrghariduses jätkamine, kuna just gümnaasiumilõpetajad on viimastel aastatel hakanud kõige silmatorkavamalt vähem edasi õppima. Kutsekeskhariduse järgsed õpivalikud ja üldkeskharidusega inimeste siirdumine kutseharidusse ei ole muutunud nii drastiliselt ja seetõttu ei ole nende puhul tehtud põhjalikku andmeanalüüsi, vaid on piirdutud asjakohase tausta- ja võrdlusinformatsiooniga.

[Leppik, Marianne \(2018\). Kutse- ja kõrgharidusõpingud lõpetanute edukus tööturul 2016.](#)

Haridus- ja Teadusministeerium analüüsib kutse- ja kõrgharidusõpetajate edasist käekäiku kolmandat aastat. Varasemate aastate (2016 ja 2017) raportite fookuses on olnud haridustaseme, õppesuuna ja soo seos sissetuleku ja hõivega, samuti on vaadatud, kuidas on kasvanud lõpetajate sissetulek ja kuidas on sissetulekut mõjutanud haridustee katkestamine. Tulemused on osutanud, et haridus ja palk on omavahel lineaarses seoses – iga järgnev haridustase tõstab palka, aga ka tõenäosust olla tööga hõivatud. Samal ajal püsivad nii lõpetanute soost kui õppesuunast sõltuvad erinevused. Kutse- ja kõrgharidusõpingud lõpetanute palk on sissetulekuaastate lõikes kasvanud ning lõppkokkuvõttes on õpingute lõpuleviimine olnud kasulikum kui nende poolelijätmine. Samadele teemadele heidab valgust ka käesolev analüüs „Edukus tööturul“, ent lisaks käsitletakse lõpetajate hõivet aasta pärast lõpetamist ja õpinguteaegse töötamise mõju palgale. Seekordse analüüsi fookuses on kõrgharidus, mille puhul vaadatakse, milline on tulevaste lõpetajate palk nii enne sisseastumist kui ka õpingute ajal ning milline on õpingud katkestanu palk enne katkestamist.

[Melesk, Kirsti ; Haaristo, Hanna-Stella ; Haugas, Sandra \(2018\). Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi OSKA rakendamise analüüs : uuringuaruanne / Poliitikauuringute Keskus Praxis.](#)

2015. aasta aprillis alustati tööjõu- ja oskuste vajaduse seire- ja prognoosisüsteemi OSKA abil viie aasta jooksul (2016–2020) tööjõu- ja oskuste vajaduse väljaselgitamist kõigis Eesti majandussektorites. Sellega on loodud oluline töövahend, et tagada tööturu praegustele ja tuleviku arenguvajadustele vastavad oskused tasemehariduses ning täienduskoolitustel, mis pakub Eesti ettevõtetele kvalifitseeritud tööjõudu ning suurendab Eesti majanduse konkurentsivõimet Euroopas ja maailmas. Selle uuringu autorite eesmärk oli hinnata, kuidas on OSKA ettepanekuid oskuste arendamise kohta tasemeõppes ja täienduskoolituses rakendatud ning mis on seda soodustavad ja takistavad tegurid. Uuringutulemuste põhjal tehakse ettepanekuid oskuste juhtimise protsessi edaspidiseks parandamiseks ning OSKA järgmise perioodi (al 2021) tegevuste kavandamiseks.

[Selliöv, Rena ; Vaher, Kristel \(2018\). Õpetajakoolituse lõpetanud ja alustavad õpetajad EHISe andmetel.](#)

Käesolev ülevaade peaks andma esmase aluse õpetajakoolituse lõpetanute ja alustavate õpetajate tööle asumise ja tööle jäämise probleemistiku käsitlemiseks. Eelkõige antakse ülevaade EHISe andmete põhjal selguvatest probleemkohtadest ning seejärel tehakse ettepanekud probleemide edasiseks sügavamaks käsitlemiseks. Esmalt esitatakse ülevaade õpetajakoolituse lõpetanutest, kas nad on õpetajana töötanud või töötavad ning kui töötavad, siis kus. Ülevaate teises pooles kirjeldatakse, mis iseloomustab alustavaid õpetajaid, st õpetajaid, kes on EHISe andmetel alustanud esmakordselt tööd õpetajana 2011/2012. õppeaastal või hiljem ning kes ei pruugi olla eelnevalt õpetajakoolitust läbinud. Kõik ülevaates kasutatud andmed pärinevad Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS), kui ei ole märgitud teisiti.

JUSTIITSMINISTEERIUM

[Solodov, Stanislav \(2018\). Tugiteenus vanglast vabanejatele : toetuse andmise tingimuste 2017. aasta vahehindamise aruanne. \(Kriminaalpoliitika analüüs; 2/2018\).](#)

Vahearuaande eesmärk on hinnata tugiisiku- ja majutusteenuse toimivust ja tulemuslikkust. Oluline on analüüsida teenusekasutajate edasist käekäiku ja toimetulekut ning osaliste rahulolu teenuse kvaliteedi ja ülesehitusega. Rahuloluküsitlusse kaasati vanglatöötajad, teenusesaajad ja teenusepakkujad. Vahehindamise perioodil toimus hulk kohtumisi ja telefonikõnesid Tallinna linnaosavalitsuste, Pärnu ja Tartu linnavalitsuse ning Jõhvi vallavalitsuse sotsiaalvaldkonna töötajatega.

KESKKONNAMINISTEERIUM

[Heldna, Erik ; Järve, Janno ; Kallaste, Epp ; Kivi, Laura ; Martson, Katrin ; Püümann, Heili ; Raadik, Laura ; Volens, Urmas \(2018\). Keskkonnavaldkonna korruptsiooniriske kaardistav ning korruptsiooni ja pettusi vältivate meetmete uuring : lõpparuanne / Eesti Rakendusuuringu Keskus Centar ; Advokaadibüroo Nove.](#)

Analüüsi eesmärgiks on kaardistada keskkonnavaldkonnas esinevad korruptsiooniriskid ning pakkuda välja efektiivseid meetmeid korruptsiooni ja pettuse vältimiseks. Uuringu käigus otsiti vastuseid küsimustele, kuidas korruptsioon keskkonnavaldkonnas avaldub ja millised on selle sagedasemad esinemisvormid, milliste osapoolte vahelises suhtluses on korruptsiooniriskid kõrged ning millised on juhtimistasandite ja keskkonnavaldkonna erinevate osapoolte rollid riskide tekkimisel, kuidas osapooled tajuvad ise keskkonnavaldkonna korruptsiooniriske ja tegevuste seotust erinevate korruptsioonivormidega ning millised meetmeid ja tegevusi kavandada keskkonnavaldkonna korruptsiooniriskide maandamiseks ja korruptsiooni ennetamiseks.

RAHANDUSMINISTEERIUM

[Järve, Janno ; Räis, Mari Liis ; Tedremaa, Kristjan \(2018\). Teenistujate pühendumus ja tööga rahulolu avalikus teenistuses : uuringu raport.](#)

Uuringus antakse ülevaade avaliku teenistuse töötajate tööga rahulolust ning pühendumisest 2018. aastal. Uuringu tulemused on avaldatud taustatunnuste lõikes, milleks on näiteks vahetu juhtimine, kogukond töö, töö mõttekus, arenguvõimalused, tasustamine, tööandja maine, töö- ja eraelu tasakaal, töökorralduse paindlikkus jm. Samuti on avaldatud avaliku teenistuse koondtulemused võrreldes 2015. aastal läbi viidud küsitlusega. Küsitlusele vastas kokku 4375 teenistujat.

SA INNOVE

[Kutsehariduse maine üldhariduskoolide õpilaste, õpetajate ning lapsevanemate seas \(2018\) / Accaro Solutions OÜ.](#)

Uuringu eesmärgiks on anda ülevaade, millised on 2018. a kevadel toimunud üldhariduskoolide rahulolu-uuringus osalenud 8. ja 11. klassi õpilaste, täiskasvanute gümnaasiumi õpilaste,

õpetajate ning põhikooliõpilaste vanemate kokkupuuted kutseharidusega ning hoiakud kutsehariduse suhtes. Uuringu sisuline osa on jaotatud peatükkideks: õpilaste edasiõppimise plaanid ning neid mõjutavad tegurid, õpilaste teadlikkus edasiõppimisvõimalustest ning senine kokkupuude erinevate võimalustega, õppimisvõimaluste tutvustamine koolides, õpilaste teadlikkus sellest, millisel erialal või valdkonnas tulevikus töötada, üldhariduskoolide õpetajate kursisolek kutseharidusega ja hinnangud kutseharidusele ning edasiõppimisvalikutele ning lapsevanemate hinnangud kutseharidusele ja laste edasiõppimisvalikutele.

SOTSIAALMINISTEERIUM

[Koppel, Kaupo ; Piirits, Magnus ; Masso, Märt ; Aaben, Laura ; Vainre, Maris ; Paat-Ahi, Gerli ; Jüristo, Tarmo ; Saluse, Janek ; Veldre, Vootele \(2018\). Ravikindlustus valitutele või ravikaitse kõigile – kuidas täita lüngad Eesti ravikindlustuses? : ravikindlustuskaitseta inimeste kindlustuskaitse katkendlikkuse või puudumise põhjused ja võimalused kaitse laiendamiseks / Poliitikauuringute Keskus Praxis.](#)

Uuringus analüüsitakse Eesti ravikindlustuskaitseta inimeste kindlustuskaitse puudumise põhjuseid ja võimalusi ravikindlustuskaitse tagamiseks võimalikult paljudele inimestele. Uuringus eristub kolm peamist uurimisülesannet: 1) kirjeldada kehtiva solidaarse ravikindlustusega kaetuse olukorda Eestis, pöörates seejuures peamist tähelepanu ravikindlustamata ja ebaregulaarselt ravikindlustusega kaetud rühmadele ja nende ravikindlustuse puudumise või ebapüsivuse põhjustele; 2) töötada välja poliitikastsenaariumid, mis on suunatud ravikindlustamata ja ebaregulaarselt ravikindlustusega kaetud rühmade hõlmamiseks püsiva ravikindlustusega ning hinnata valitud poliitikastsenaariumite teostatavust ja potentsiaalset mõju, sh ravikindlustuse eelarvele ja maksulaekumisele; 3) töötada välja poliitikasoovitused ravikindlustussüsteemi katvuse edasiseks arendamiseks.

[Rooväli, Liis ; Pisarev, Heti ; Suija, Kadri ; Aksen, Merli ; Uusküla, Anneli ; Kiivet, Raul-Allan \(2018\). Aastatel 2006–2016 enesetapu sooritanute epidemioloogiline ülevaade : lõpparuanne / Tartu Ülikool.](#)

Uuringu eesmärk oli analüüsida enesetappude dünaamikat Eestis aastatel 2006–2016, kirjeldada tunnuseid, mille poolest enesetapu sooritanud isikud erinesid üldrahvastikust ja analüüsida, mis ajendil inimesed enesetapu sooritasid. Enesetappude analüüsimiseks tutvuti asjakohase teaduskirjandusega, koguti ja analüüsiti enesetapu sooritanud isikute kohta erinevatest andmebaasidest saadud andmeid ning intervjueriti enesetapu sooritanute lähedasi. Uurimisülesanneteks oli kirjeldada enesetappude esinemist Eestis viimasel 11 aastal, tuua välja peamised enesetapu riskirühmad Eestis aastatel 2014–2016, koguda viimastel aastatel peamistesse riskirühmadesse kuuluvate enesetapu sooritanud isikute kohta täiendavat lisainfot hukkunu lähedastelt, et hinnata enesetapu võimalikke põhjusi, tuua välja peamised suitsiidi riskitegurid ning anda poliitikasoovitusi, millistele sihtrühmadele ja riskiteguritele peab riiklikult tähelepanu pöörama, et enesetappe senisest tõhusamalt ennetada.

TERVISE ARENGU INSTITUUT

[Vals, Kaire \(2018\). Prostitutsiooni kaasatud naistele suunatud HIV-ga seotud nõustamisteenuste külastajate ülevaade : 2016. ja 2017. aasta.](#)

Prostitutsiooni kaasatud naistele suunatud HIV-nakkuse ja seksuaalsel teel levivate infektsioonide ennetamise meetmed on oluliseks osaks elanikkonna seas nakkuste leviku vähendamisel. Neile naistele pakutakse riigieelarvest rahastatud tervisealast nõustamist, tasuta kondome ja lubrikante, vajadusel rasedusteste ja ka süstlavahetust MTÜ Eluliin kaudu. 2016. aastal anketeeriti 54 ja 2017. aastal 20 teenusekasutajat. Välja on toodud naiste sotsiaaldemograafilised näitajad, riskikäitumisega seotud andmed, uimastite tarvitamisega seotud andmed ning HIV ja sugulisel teel levivate infektsioonide testimine.

[Vals, Kaire \(2018\). Prostitutsiooni kaasatud naistele suunatud HIV-ga seotud tervishoiuteenuste külastajate ülevaade : 2017. aasta.](#)

Prostitutsiooni kaasatud naistele pakutakse Tallinnas OÜ Seksuaaltervise Kliinikus HIV-nakkuse ja sugulisel teel levivate infektsioonide (STL) ennetamiseks suunatud riigieelarvest rahastatud teenuseid. Kliinikus on võimalused tasuta ja anonüümseks testimiseks ning raviks. Lisaks pakutakse seksuaaltervise jm temaatilist nõustamist, jagatakse turvaseksivahendeid ja teabematerjale. Uuring on tehtud küsimustiku täitnud 81 kliendi põhjal. Välja on toodud naiste sotsiaaldemograafilised andmed, prostitutsiooni kaasatust ja seksuaalkäitumist käsitlevad andmed, uimastite tarvitamine, HIV ja STLi testimine.

Väljaande koostanud Gerli Kõösel Gerli.Koosel@nlib.ee

Keeleliselt toimetanud Gerli Eero

Vaata ka Euroopa Liidu Nõukogu raamatukogu koostatavat väljaannet Think Tank Review, mis tutvustab EL liikmesriikides läbiviidud uuringuid.

Väljaandele kohalduvad [Creative Commonsi Eesti litsentsi \(versioon 3.0\)](#) tingimused